

FOKUS

EN TIDNING FRÅN EU-KOMMISSIONEN

europa

#I-2014

I DETTA NUMMER

- HEDH VS CORAZZA BILDT
- KONSUMENTGUIDE
- EU:S KONSUMENTSKYDD

VoteWatch
hjälper
dig
att
rösta

EU OCH

KONSUMENTERNA

FOTO: SANNA SKERDÉN

Trots att vi redan har ett starkt konsumentskydd krävs det förbättringar

Världens bästa konsumentskydd ska bli ännu bättre!

Att vara en aktiv konsument kan vara en utmaning. Vi ställs allt oftare inför larm om farliga produkter, såsom den senaste tidens ehec-smittade grönsaker, ftalater i leksaker och hästkött i lasagnen. I följande fick European Consumer Centres, eller Konsument Europa som det heter i Sverige, ta emot över 80 000 klagomål från konsumenterna som handlat över gränserna i EU. Samtidigt visar undersökningar att endast en bråkdel av de konsumenterna som har problem kontaktar en konsumentorganisation eller myndighet. Konsumenternas problem är alltså ganska omfattande, trots en stark lagstiftning. Därför har vi valt att fokusera på just konsumentskydd i detta nummer av Fokus Europa.

Vad gör då EU för att skydda unionens 500 miljoner konsumenterna? EU-kommissionen har i 50 år jobbat för att stärka skyddet för konsumenterna och se till så att de kan dra mesta möjliga nytta av den inre marknaden. Detta har lett till att EU idag har ett av världens starkaste konsumentskydd. Det handlar om produktsäkerhet och CE-märkning, konsumentlagstiftning som skyddar mot oskäligen avtal och missvisande reklam. Skyddet omfattar även konsumenträttigheter med enhetliga regler för onlineköp samt konkurrensregler som motverkar kartellbildningar och missbruk av dominerande marknadspositioner. Det finns också gemensamma EU-regler för passagerares rättigheter, som exempelvis ersättning när flyget är försenat eller väskan försvunnit.

Det är i skrivande stund ett år sedan hästköttskandalen briserade. Något som gav oss många nya lärdomar för att hantera matbedrägerier. EU:s system för att varna om farliga livsmedel eller foder (RASFF) visade sig vara mycket användbart och möjliggjorde ett snabbt utbyte av information kring provresultat och pågående utredningar. EU-kommissionen fick också anledning att föreslå skärpta kontrollsystem för att skydda konsumenterna mot regelrätta bedrägerier. Detta innebär strängare kontroller av livsmedelskedjan och tuffare ekonomiska sanktioner för företag som fuskar.

Men trots att vi redan har ett starkt konsumentskydd i EU krävs det förbättringar. Vi står ständigt inför nya utma-

ningar och möjligheter. Den tekniska utvecklingen har bidragit till en alltmer omfattande e-handel. Globalisering av produktionskedjan innebär bland annat att 85 % av våra leksaker kommer från Kina. Den ekonomiska krisen tenderar att göra både konsumenterna och företagen mer prismedvetna. Kvaliteten på den alltmer omfattande handeln blir därmed allt viktigare.

Därför behöver vi öka konsumenternas medvetenhet om de redan existerande rättigheterna, framförallt vid e-handel och gränsöverskridande affärer. Detta ska vi göra i samarbete med medlemsländerna, exempelvis inom ramen för European Consumer Centres och i vårt nätverk av nationella myndigheter, däribland Konsumentverket i Sverige. Dessutom måste vi se till att den nya lagstiftningen och det nya EU-direktivet för konsumenträttigheter som börjar gälla senare i år, implementeras korrekt i medlemsländerna. Dessa har som uppgift att hjälpa konsumenterna att lösa sina tvister med näringsidkare utanför domstolen. Vi ska också driva på förhandlingarna om nya regler för säkrare konsumentprodukter. Men vi nöjer oss inte med att stifta nya lagar, vi ser också till att de efterföljs. Konsumentlagarna ska inte bara skälla, de ska bitas. På så sätt gör vi världens starkaste konsumentskydd ännu starkare. ●

*Pierre Schellekens,
chef för EU-kommissionen i Sverige*

Twitter: @PierreECREP

FOTO: ANNICA JÖNSSON

Din röst kan vara avgörande

Den 25 maj väljer vi 20 svenska parlamentsledamöter till Europaparlamentet.

Europeiska rådet tar hänsyn till utfallet i parlamentsvalet, och därmed kommer partierna redan i valkampanjen inför 25 maj att berätta vem de föreslår som kommissionsordförande.

I år är det viktigare än någonsin att rösta i parlamentsvalet. Din röst kan avgöra vem som blir EU-kommissionens nya ordförande. De nya parlamentsledamöterna, totalt 751 ledamöter, kommer sedan att välja EU-kommissionens ordförande, efter förslag från Europeiska rådet, det vill säga EU:s stats- och regeringschefer.

Valdeltagandet i EU-valet har hittills varit lågt, mycket lägre än i våra riksdagsval. Valet 2009 lockade 45,5 procent av väljarkåren, vilket var en ökning jämfört med valet 2004, då valdeltagande var 37,9 procent.

Det är för dåligt, tycker EU-minister Birgitta Ohlsson, som vill ha upp valdeltagandet till minst 50 procent.

En opinionsmätning i början av februari visade att hon kan få som hon vill, 55 procent av de tillfrågade uppgav att de tänkte rösta vid valet 25 maj. ●

Klimatpaketet ska minska utsläppen

Nu har vi kommit ännu ett steg närmare ett bättre klimat. I januari sade EU-parlamentets utskott för industri och energi ja till tre bindande klimatmål som ska uppnås till år 2030. Det finns sedan tidigare klimatmål för 2020.

Koldioxidutsläppen ska minska med 40 procent jämfört med 1990 års nivåer, 30 procent av unionens energi ska komma från förnybara källor och energiförbrukningen ska effektiviseras med 40 procent. Ett slutgiltigt beslut om klimatpaketet väntas till hösten. ●

Vår nya hemsida

Se här vår nya hemsida, enkel och överskådlig och lätt att hitta på.

Hitta hit: ec.europa.eu/sweden/

Appen som ger svaren

Vill du veta hur din ledamot röstat vid de senaste omröstningarna i Europaparlamentet? Och vill du veta vilken parlamentariker som tycker som du? Då kan du installera appen VoteWatch Europe.

VoteWatch f nns både som app och hemsida och via dem får du analyser och statistik över vad som sker i parlamentet och rådet på ett övergripande plan, men också på individnivå. Där kan du se hur din parlamentsledamot har röstat hittills. Du kan också testa att rösta själv: Hur väl stämmer dina åsikter i olika frågor med hur parlamentet och rådet tycker?

Ladda ner appen

För Android: play.google.com/apps?hl=en

För Iphone och Ipad: itunes.apple.com/us/app/votewatch-europe/id656535803?mt=8

Gå in på webbsidan www.votewatch.eu

<https://play.google.com/store/apps/details?id=eu.votewatch.votewatch&hl=en>

De nya reglerna ska bidra till ett starkare konsumentskydd och lika spelregler för företagen

EU:s varningssystem skyddar konsumenterna

EU har ett varningssystem för farliga konsumentvaror, livsmedel undantaget. Detta ger möjlighet till snabbt informationsutbyte mellan medlemsstaterna och kommissionen för att undvika att produkter som medför allvarliga hälsofaror och säkerhetsrisker för konsumenter saluförs och används. Ett särskilt system finns även för att snabbt utbyta information mellan EU och Kinas konsumentmyndighet.

Vad gör EU för att skydda oss konsumenter från produkter som är farliga för hälsan och för miljön?

– När det gäller exempelvis farliga leksaker, är EU:s säkerhetsregler de strängaste i världen. Reglerna, CE-märkningen som visar att leksakerna motsvarar reglerna, och effektiva marknadskontroller av medlemsländerna, minimerar risken för att farliga leksaker ska komma in i EU.

Med jämna mellanrum kommer larm om kemikalier i kläder som är farliga både för konsumenterna och för de som tillverkar dem. EU har förbjudit en rad sådana kemikalier, bland annat biociden dimetylfumarat, som används mot mögel i lädervaror, och som kan orsaka allvarliga allergiska reaktioner hos konsumenterna.

Riskerna med dimetylfumarat kunde fångas upp och spridas till EU-kommissionen och medlemsländerna tack vare Rapex, EU:s varningssystem.

Rapex släpper varje vecka färsk rapportering med de senaste varningarna kring produkter med allvarliga risker. Konsumentverket är Sveriges kontaktpunkt för systemet. Härifrån förmedlas rapporterna till landets övriga statliga tillsynsmyndigheter, och man samlar även in information från samt rapporterar om den svenska marknaden.

Nästa år börjar också nya strängare regler för säkrare konsumentprodukter att gälla inom EU. Särskilt kommer detta att gälla importerade produkter från länder utanför EU.

– De nya reglerna ska bidra till starkare konsumentskydd och lika spelregler för företagen, säger Pierre Schellekens.

– Reglerna kompletteras dessutom med en plan för marknadskontroll med 20 åtgärder som ska genomföras fram till att de nya reglerna träder i kraft nästa år.

GMO, genommodifierade sådeslag för mat och foder, regleras hårt för att skydda människor, omgivning och konsumentintressen. Medlemsländerna har länge varit oeniga om genommodifierade grödor, men enligt de nya reglerna, som EU-kommissionen föreslagit, ska varje medlemsland i fortsättningen kunna förbjuda sådana grödor i det egna landet.

Stränga regler finns också för bekämpningsmedel för grödor och för att förhindra spridning av sjukdomar som salmonella och listeria.

För drygt ett år sedan briserade hästköttsskandalen. Då avslöjades det att hästkött sålts som nötkött och reaktionen blev våldsam, inte för att köttet var farligt, utan för att det var felmärkt och konsumenterna blivit lurade.

– Men riskerna för att hästköttsskandalen ska upprepas har minskat i och med de nya förbättrade reglerna för livsmedel, som hälsokommissionär Tonio Borg lagt fram, säger Pierre Schellekens. De nya reglerna ska ge säkrare livsmedel genom en rad åtgärder för att förhindra att livsmedelsbedrägerier, liknande hästköttsskandalen, ska kunna upprepas. ●

Ny webb-portal underlättar för konsumenten

FAKTA

Förutom de kommunala konsumentvägledningarna finns det fyra konsumentbyråer dit allmänheten kan vända sig. De är Telekområdgivarna, Konsumenternas energimarknadsbyrå, Konsumenternas Försäkringsbyrå och konsumenternas Bank- och finansbyrå.

Konsument Europa är en enhet inom Konsumentverket som delfinansieras av EU-kommissionen och finns i alla EU-länder. Konsument Europa ger konsumenterna gratis information och råd när de handlar utanför Sverige, men inom EU. För mer information se konsumenteuropa.se

Konsumenterna ska kunna ringa oss direkt

*Gunnar Larsson är Konsumentombudsman och generaldirektör för Konsumentverket.
Foto: Oyvind Lund.*

Nu blir det lättare att vara konsument.

Konsumentverket förbereder en ny konsumentupplysningstjänst där vi som konsumenter ska kunna få vägledning via en webbportal eller telefon och e-post.

Konsumenten i centrum är arbetsnamnet på den nya tjänsten som är ett samarbetsprojekt mellan en rad olika myndigheter, däribland SKL och konsumentbyråerna.

EU-kommissionen rapporterade 2010 att konsumenter och näringsidkare har dåliga kunskaper om konsumenternas rättigheter och skyldigheter. Alltför många var också okunniga om vart de kan vända sig för att få hjälp i konsumentfrågor.

EU-minister och konsumentminister Birgitta Ohlsson tillsatte en utredning som mynnade ut i ett uppdrag till Konsumentverket, att skapa en nationell kontaktpunkt för konsumentupplysning.

– I Sverige har redan de flesta kommunerna konsumentvägledningar sedan decennier. Vägledarna gör ett jättebra jobb, men verksamheten är ganska ökad och inte obligatorisk. Dessutom varierar bemanning och öppettider kraftigt och fler än 500 000 konsumenter saknar idag

konsumentvägledning.

Det säger Gunnar Larsson, konsumentombudsman och generaldirektör på Konsumentverket i Karlstad.

– Vi har därför på regeringens och konsumentminister Birgitta Ohlssons uppdrag skapat en nationell kontaktpunkt för vägledning i konsumentfrågor.

Konsumentupplysningstjänsten ska bland annat bestå av en webbportal där ett femtontal myndigheter ska publicera information riktad till konsumenterna. Finansinspektionen, Livsmedelsverket, Kemikalieinspektionen, Energimyndigheten, Boverket, och Naturvårdsverket samt de fyra Konsumentbyråerna är några av de som deltar, med Konsumentverket som samordnare.

– En annan nyhet är att konsumenterna ska kunna ringa direkt hit till oss på Konsumentverket med sina frågor. Något som tidigare inte varit möjligt. Istället har konsumenterna hänvisats till sina kommunala konsumentvägledare, säger Gunnar Larsson.

– Nu skapar vi en vägledningstjänst dit människor ska kunna ringa eller e-posta och få svar på sina frågor, men de mer komplicerade ärendena ska de kommunala vägledarna och konsumentbyråerna fortfarande ta hand om.

Just nu arbetar Konsumentverkets projektgrupp med den nya upplysningstjänsten som beräknas kunna starta senast i april nästa år. ●

MÄRKNINGSGUIDE FÖR

Rainforest Alliance Certified finns på varor som producerats med hänsyn till omgivningen och den biologiska mångfalden. Bakom ligger en ideell organisation, också en av grundarna till The Forest Stewardship Council.

GOTS, Global Organic Textile Standard, är en internationell märkning av kläder och textil med hänsyn till miljö och socialt ansvar. Bakom står fyra medlemsorganisationer i textilbranschen, som arbetar för ekologisk odling och goda arbetsförhållanden.

FairTrade garanterar att odlare och anställda har bra ekonomiska villkor. FairTrade är en internationell organisation, i Sverige står LO och Svenska kyrkan och ett stort antal medlemsorganisationer bakom märket.

Demetermärket visar att varan är biologiskt odlad. Märket tilldelas odlare som uppfyller reglerna som de internationella kontrollorganisationerna för biodynamisk odling, Demeter, har satt upp.

Forest Stewardship Council – FSC-märkning finns för trä- och skogsprodukter som producerats på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt. FSC är en internationell, icke vinstdrivande organisation.

MSC – Marine Stewardship Council certifierar fisk och skaldjur som fiskats med hållbara fångstmetoder. MSC är en internationell organisation som samarbetar med bland andra företag, forskare, och miljöorganisationer för ett hållbart fiske.

Många konsumenter vill idag handla ekologisk mat, eftersöker vitvaror med lägsta möjliga energiåtgång och köper kläder som producerats hållbart av arbetare med goda arbetsvillkor.

Det finns en uppsjö märkningar av varor och tjänster som ska guida den medvetne konsumenten rätt. Men vad står egentligen alla de olika märkningarna för?

Vi hjälper dig till en medveten konsumtion och förklarar här några av de vanligaste märkningarna.

- INTERNATIONELL MÄRKNING
- EU-GEMENSAM MÄRKNING
- NATIONELL SVENSK MÄRKNING

EU-lövet är sedan 1 juli 2012 obligatoriskt på förpackade ekologiska matvaror som produceras inom EU och uppfyller EU:s regler för ekologisk mat.

EU Ecolabel är EU:s officiella miljömärke. Miljömärkning i Sverige AB ansvarar för märket. Eftersom Svanen är etablerad i Sverige finns det idag inte så många varor med EU Ecolabel här, men en del textilier, färger och skor har märkningen.

OR EU-KONSUMENTEN

Svanen. Statligt ägda Miljömärkning Sverige AB har huvudansvaret. Märkning sker i kategorierna: bil och båt, bygg och energi, hemmet, park och trädgård, på jobbet, halkbekämpningsmedel, industriella medel, prof rengöring, vård och omsorg samt övriga.

Bra Miljöval är Naturskyddsföreningens märkning. Finns på en rad produkter och tjänster; transporter, försäkringar, textilprodukter, butiker, pappersprodukter, kemiska produkter, elenergi, f ärrvärme och f ärrkyla samt biobränsle.

Svalan. Astma- och allergiförbundets märkning vägleder den som letar produkter som är bra för allergiker. Den återfinns på allt från bäddprodukter till tvättmaskiner.

KRAV är en förening som står för märkning av bla ekologisk mat. Djuren har ett bra liv, grödoma odlas utan kemisk bekämpning eller konstgödsel och maten innehåller inte onaturliga tillsatser eller något genmodifierat.

Svenskt Sigill är en kvalitetsmärkning av svensk mat och blommor. Bakom Sigill finns Lantbrukarnas Riksförbund, däribland ett antal mejerier och köttproducenter.

Ä-märket. Bakom Ä-märket står konsumentföreningen Äkta vara som vill undvika E-nummer och andra tillsatser i mat.

TCO Certified är en hållbarhetscertifiering på IT-produkter och produktionen av dem, som är miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar. Bakom märkningen ligger den fackliga organisationen TCO.

Miljömärkning elektronik finns för vitvaror och tv-apparater och visar energiklassen för varan. Märkningen är gemensam för hela EU, i Sverige ansvarar Energimyndigheten för denna.

CE-märket visar att en vara uppfyller de säkerhetskrav som EU ställer. Destämmer om CE-märkning finns inskrivet i svensk lag. Märkning finns på leksaker, elektrisk hemutrustning, flytvästar, hjälmar och annan personlig skyddsutrustning.

Vi socialdemokrater vill att EU stärker sitt arbete för att värna den biologiska mångfalden.

Jag vill ta krafttag mot hindren som begränsar fri rörlighet och fri etablering i Europa.

SÅ VÄRNAR VÅRA PARLAMENTARIKER KONSUMENTERNA

FOTO: PETER KNUTSON

Vi ställde fyra frågor till Anna Hedh (S) och Anna Maria Corazza Bildt (M) som sitter i EU-parlamentets utskott för den inre marknaden och konsumentskydd, för att ta reda på hur de arbetar för konsumenternas bästa. De ställer båda upp för omval till Europaparlamentet i maj.

1. Vad ser du som din viktigaste uppgift i Europaparlamentets utskott för den inre marknaden och konsumentskydd?

Anna Hedh: Mitt viktigaste uppdrag är att arbeta för att stärka konsumenternas rättig-

heter, och se till att konsumentskyddet inte får stå tillbaka för industrins och företagens intressen. De europeiska konsumenterna ska kunna göra välinformerade val och lita på att produkter de köper är ofarliga.

Anna Maria Corazza Bildt: Jag vill ta krafttag mot hindren som begränsar fri rörlighet och fri etablering i Europa. Därför driver jag på för gemensamma regler som gör det möjligt för konsumenterna att handla i 28 medlemsstater och för företag att sälja till 500 miljoner européer. Jag vill ha mindre byråkrati, smartare regler och öppna marknader. Vi politiker ska inte toppstyra, men öka möjligheten för fria och medvetna val.

2. På vilka områden har de största framgångarna skett under de senaste 20 åren?

Anna Hedh: I och med den inre marknaden med fri rörlighet för människor, varor,

tjänster och kapital har det blivit lättare att köpa och sälja varor och tjänster över gränserna. Exempel på konkreta förbättringar för konsumenterna är ökad produktsäkerhet för bland annat leksaker och livsmedel, tillgång till snabb och enkel tvistlösning och tydligare regler för den offentliga upphandlingen i EU.

Anna Maria Corazza Bildt: Berlinmurens fall och skapandet av den inre marknaden är stora framgångar, men internet är troligtvis det som påverkat våra liv mest. Jag kämpar för ett digitalt Europa och ett fritt, öppet och säkert internet. Jag kämpar också för wifi och Spotify för alla! Vi ska varken begränsa nätet eller hindra den digitala utvecklingen, men det är ytterst viktigt att också skydda den personliga integriteten. Samtidigt kämpar jag för en stark säkerhet online, särskilt för våra barn.

3. Internationell konkurrens har gjort

Med skarpare lagstiftning har konsumenternas rättigheter stärkts under de senaste 20 åren.

– Men hästköttsskandalen visar att det inte räcker med bra lagstiftning, det måste också till kontroll och avskräckande sanktioner mot den som bryter mot lagen.

Det säger Jan Bertoft, generalsekreterare i organisationen Sveriges konsumenter och vice ordförande i den europeiska konsumentorganisationen BEUC.

– EU:s kemikalielagstiftning är unik i världen, säger Jan Bertoft.

Det rättsliga skyddet för konsumenter har höjts med en rad nya lagar: REACH som är EU:s kemilagstiftning, konsumenträttsdirektivet, och förordningen om livsmedelsinformation som gör att vi lättare ska kunna läsa vad en förpackning innehåller. Dessutom är en förordning för dataskydd på gång, liksom ett telekomdirektiv. Och nu införs även ånger rätt för varor vi köper av gatuförsäljare.

– Vi har fått det bättre, men mycket behöver bli ännu bättre och för det krävs myndighetskontroller och sanktioner som

många varor billigare. Hur säkerställer vi att leverantörerna från länder utanför EU uppfyller våra krav på hygien, miljöhänsyn, säkerhet och förbud mot barnarbete?

Anna Hedh: EU har en produktsäkerhetslagstiftning som garanterar ett omfattande och enhetligt skydd för konsumenternas hälsa och säkerhet. Det har också införts ett system för snabb varning för produkter som medför allvarliga risker för konsumenterna. EU har också CE-märkningen där tillverkaren intygar att produkten överensstämmer med de lagstadgade kraven på säkerhet, hälsa och miljö.

När det gäller barnarbete uppmanar EU med eftertryck till förbättringar genom sina bilaterala förhandlingar om handelsavtal. EU stödjer ILO:s program för att utrota barnarbete.

Anna Maria Corazza Bildt: Jag har varit

*Jan Bertoft
representerar
Sveriges
konsumenter.
Foto: Charlie
Drevstam.*

*EU:s kemi-
lagstiftning
är unik i
världen.*

TROTS STÄRKT LAGSTIFTNING: Kontroll och sanktioner nödvändiga

är effektiva.

– Tack vare REACH har vi fått bättre kontroll på kemikalier, men det finns luckor i lagstiftningen, och vi vet för lite om de kemikalier som finns. Försiktighetsprincipen ska ju gälla och tillverkningen av en vara ska stoppas om det finns en risk med den, men det sker inte alltid, och jag är orolig eftersom det finns tecken på att försiktighetsprincipen beaktas allt mindre.

Konsumentperspektivet borde finnas med i alla beslut i EU-kommissionen, menar Jan Bertoft, men så är det inte alltid.

– Det finns exempel på att konsumentperspektivet beaktas i kommissionen, som är under hårt tryck från stora lobbyorganisationer. Men det ser ändå ut som om opinionen håller på att svänga till konsumenternas fördel.

delansvarig för regler för märkning och stärkta regler för bl.a. matsäkerhet. Jag har särskilt drivit på för tydlig märkning av allergener, imitationer samt ursprungsmärkning av allt kött. Likaså har vi starka gemensamma regler för produktsäkerhet, inte minst för leksaker, som måste genomgå en rad tester innan de godkänns för handel i Europa. Samtidigt har vi stärkt kontrollen vid EU:s gränser.

4. Hur ställer du dig till GMO-grödor?

Anna Hedh: Vi socialdemokrater vill att EU stärker sitt arbete för att värna den biologiska mångfalden. Vi tillämpar den så kallade försiktighetsprincipen i förhållande till GMO. Vi är oroade över att användningen av GMO-grödor kan skapa obalans i ekosystemet och är mycket kritiska till hur GMO-tekniken används idag där GMO-grödor kan vara direkt kopplade till producenter av kemiska bekämpningsme-

Inför valet till Europaparlamentet arbetar Jan Bertoft och Sveriges konsumenter hårt för att få med kandidaterna i valet på sin sida.

– Vi håller på sammanställa en kravlista till kandidaterna; en lista med 50 krav om allt från banktjänster, livsmedel och hälsa till energi och digitala tjänster. ●

Den 7 april ordnas en konsumentdebatt öppen för allmänheten i Europahuset på Regeringsgatan i Stockholm med en toppkandidat från varje parti som sitter i Europaparlamentet. Temat blir ”EU-valet och din vardag – så vill parlamentarikerna företräda Sveriges nio miljoner konsumenter”.

del. Vi driver linjen att EU:s medlemsländer måste kunna säga nej till odlandet av GMO-grödor.

Vi medverkade även till att Europaparlamentet 16 januari antog en resolution för att stoppa EU-kommissionens förslag att tillåta odling av den genmodifierade majs-sorten Pioneer 1507.

Anna Maria Corazza Bildt: GMO väcker känslor men är inte farligt för hälsan. Världens befolkning växer och för att kunna bekämpa hunger och försörja befolkningen krävs omställning av världens jordbruk. GMO är en viktig väg för att öka avkastningen samtidigt som bekämpningsmedel och konstgödsel kan minska. Ansökan om Pioneer 1507 har granskats sex gånger av EU:s livsmedelsmyndighet EFSA. Vid alla tillfällen har EFSA gett grönt ljus för den nya sorten. Samtidigt har konsumenten rätt att veta och därför bör produkterna märkas. ●

Hårdare miljökrav i nya upphandlingsregler

God djurbäddning är viktigt för många upphandlare, och nu kan sådana krav ställas. Foto: Linda Z / Shutterstock.

”

slutet för »det lägsta prisets diktatur«

Varje år upphandlar svenska statliga myndigheter, kommuner och landsting varor för närmare 600 miljarder kronor. Med de nya reglerna som Europaparlamentet antog för offentlig upphandling i januari kan den som upphandlar låta kvalitet, miljöaspekter, sociala frågor och innovationer styra vilket anbud som antas. Den tidigare principen om ”lägsta pris” har ersatts av ”det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet”.

– Det innebär slutet för ”det lägsta prisets diktatur”, sade Marc Tarabella, belgiskt ledamot av Europaparlamentet och den som varit ansvarig för frågan i parlamentet.

– **Ett steg** i rätt riktning, säger Ulf Israelsson, kommunchef i Rättviks kommun, som tagit strid för att få igenom hårda miljökrav i en livsmedelsupphandling – och förlorat.

– Men vi får se hur praxis blir när de nya reglerna börjat gälla här i Sverige, hittills har olika Kammarrätter dömt olika i liknande fall, hoppas det blir bättre med de nya reglerna, säger han.

Med de nya reglerna ska det bli lättare för små och medelstora företag att vara med och konkurrera om kontrakt. Samtidigt blir det enklare för kommuner att till exempel köpa in ekologisk mat till sina skolor och äldreboenden.

De nya reglerna stärker EU:s inre marknad, menar de parlamentariker som förhandlat fram de nya reglerna.

Rättviks kommun har ända sedan 2009 försökt få igenom sina egna djur- och miljökrav i sin livsmedelsupphandling för kommunens skolor och äldreboenden. Den upphandling man genomförde överklagades till Förvaltningsrätten, som dömde kommunen att göra om upphandlingen. Rätten ansåg att kommunens krav på att svensk djurskyddslag skulle gälla stred mot EU:s regler. Den domen överklagades till Kammarrätten och nu tog kommunen

hjälp av statliga Miljöstyrelsens rådet.

Inte heller den här gången fick kommunen rätt, och efter att ha nekats prövningstillstånd hos Högsta förvaltningsdomstolen gjorde kommunen om upphandlingen.

– Och den här gången fick vi igenom våra krav, anbudsgivaren var villig att gå med på våra krav på djurbäddning, säger Ulf Israelsson.

De nya upphandlingsreglerna beräknas träda i kraft senast 2016 när de förts in i våra nationella upphandlingslagar. ●

Ulf Israelsson.

Foto: Lennart Edvardsson.

EU skärper kraven på luftkvaliteten

EU jobbar för renare luft i Europa.

Smutsig luft är den största orsaken till för tidig död inom EU. Under 2010 dog 400 000 människor i förtid på grund av luftföroreningar. Det är fler än de som dör i trafiken. EU-kommissionen har lagt fram ett åtgärds paket för att göra Europas luft renare och för att minska kostnaderna för hälsoproblemen.

Luftkvaliteten har förbättrats de senaste decennierna. De sura regnen har i stort sett upphört och fordonsbränslet är numera fritt från bly. Men trots framstegen fortsätter luftföroreningarna att vara ett mycket stort folkhälsoproblem. Det beräknas kosta mellan 330 och 940 miljarder euro varje år, vilket motsvarar mellan tre och nio procent av EU:s totala BNP på ett år.

Luftföroreningar har alltså en allvarlig inverkan på hälsan och kan, enligt Världshälsoorganisationen WHO, till och med vara cancerframkallande. Barn, äldre och personer som lider av astma och luftvägsbesvär är de som drabbas hårdast.

Därför har EU-kommissionen nyligen lagt fram ett förslag på skärpta krav på luftkvaliteten i EU-länderna. EU:s långsiktiga mål är att luften ska vara så ren att den inte medför några negativa effekter, för varken människor eller miljö och nu behövs

snabba åtgärder både på medlemsstatsnivå och på EU-nivå.

EU-kommissionen har föreslagit flera åtgärder bland annat skärpta nationella utsläppstak för de sex viktigaste luftföroreningarna, däribland marknära ozon, svaveldioxid, kväveoxid och ammoniak. EU-kommissionen föreslår också att EU ska skriva under det så kallade Göteborgsprotokollet, en FN-överenskommelse som bland annat omfattar skärpta utsläppstak för flyktiga organiska ämnen och sot.

EU-kommissionen beräknar att ett lyckat genomförande av de nya, hårdare kraven hos EU-länderna kommer att innebära hälsovinster för samhället på mellan 40 och 140 miljarder euro. Åtgärds paketet kommer nu att behandlas av övriga EU-institutioner som ska förhandla och komma överens om de olika delarna i paketet. ●

EU:s miljökommissionär Janez Potočnik besökte Stockholm den 20 mars i år. "Det vi ser är att avgastesterna från nya bilar ibland visar bättre resultat än vad de sen egentligen lever upp till i trafiken, det vill vi göra någonting åt. Att skärpa reglerna är nödvändigt, det är orimligt att så många måste leva med så dålig luft", sa han som ett exempel på EU:s luftförbättrande åtgärder.

MYTERNA OM EU – DEL 7:

»EU:S BYRÅKRATI ÄR ENORM«

Javisst, finns det många anställda tjänstemän i Bryssel och Strasbourg, drygt 30 000, men det är ändå färre än antalet anställda av Göteborgs stad. Omkring fem procent av EU:s budget går till att avlöna tjänstemän, hyra lokaler och köpa kontorsutrustning.

Resterande del av EU:s budget går tillbaka till medlemsländerna i form av jordbruks- och strukturfonder, forskningsbidrag samt ungdomsprogrammet Erasmus+.

Fler myter hittar du på <http://ec.europa.eu/sweden/>

Vägval Europa på Europaforum i Hässleholm

Vägval Europa är det övergripande temat på årets Europaforum i Hässleholm under fem dagar i mars.

Europaforum inleds den 23 mars och årets fokusområden är dels valet till Europaparlamentet, dels Österrike som en del av Europaforums tema "Europeiska länder". Europaforum har varit en arena för samtal om Europaförfrågor sedan 2003 och i år medverkar bland andra Österrikes ambassadör i Stockholm Arthur Winkler-Hermaden, EU-minister Birgitta Ohlsson och Magdalena Andersson, ekonomisk-politisk talesperson för Socialdemokraterna.

Under EU-kommissionens dag, den 25 mars, medverkar Pierre Schellekens, chef för EU-kommissionens svenska representation. Under dagen blir det också diskussioner om Sverige i EU och EU:s framtid. EU-kommissionens dag avslutas med en europeisk filmfestival.

Europavalet är i fokus dagen därpå, den 26 mars, då bland andra Europaparlamentariker och kandidater till parlamentet frågas ut.

Årets Europaforum avslutas med en dag om EU, utbildning och kunskap.

Läs mer på www.eu-forum.se

JÄTTESATSNING PÅ FORSKNING OCH INNOVATION

Horisont 2020 är EU-kommissionens ramprogram för forskning och innovation. Satsningen sträcker sig under sju år och omfattar 80 miljarder euro.

Horisont 2020 lanserades den 29 januari i Stockholm av Robert-Jan Smits, EU-kommissionens generaldirektör för Forskning och Innovation och utbildningsminister Jan Björklund.

15 miljarder euro är avsatta för satsningens två första år och finansieringen är

inriktad på tre områden; spetskompetens, industriellt ledarskap och samhälliga utmaningar.

I Sverige är Vinnova är kontaktpmyndighet för Horisont 2020.

Läs mer på www.vinnova.se/sv

Spännande möten garanteras vid Europaforum i Hässleholm. Foto: Precious People.

Pernilla Baralt, Robert-Jan Smits, Jan Björklund och Charlotte Brogren. Foto: Anette Andersson, Vinnova.

KONTAKTUPPGIFTER

Chef för avdelningen för press, media och kommunikation: Pernilla Baralt
Tel: 08-562 444 06. Mobil: 070-458 23 06. E-post: pernilla.baralt@ec.europa.eu

Pressekreterare: Johan Wullt
Tel: 08-562 444 29. E-post: johan.wullt@ec.europa.eu

Chef för representationen: Pierre Schellekens
Tel: 08-562 444 22, 0704-952 302. E-post: pierre.schellekens@ec.europa.eu

EU-kommissionens svenska hemsida: <http://ec.europa.eu/sverige/>
EU:s officiella hemsida: <http://europa.eu/>

Fokus Europa ges ut av EU-kommissionens representationskontor i Sverige.

Produktion: Factum. Omslagsfoto: Linda Z / Shutterstock.

Tryck: Skaraborgs Offset, mars 2014.